

Warszawa, 1 lipca 2002 r.

Opinia do sprawozdania z wykonania budżetu państwa za 2001 r. w części 03 - Kancelaria Senatu

Przy sporządzaniu oceny z wykonania budżetu Kancelarii Senatu za 2001 r. wykorzystano następujące materiały:

- Sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2001 r. wraz z omówieniem części budżetowych (druk nr 522);
- Aneks do I tomu Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2001 r. Rady Ministrów (omówienie części budżetowych), Rada Ministrów, Warszawa 2002;
- Sprawozdanie z wykonania budżetu Kancelarii Senatu w roku 2001 przedstawione przez Kancelarię Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2002;
- Sprawozdanie z wykonania budżetu Kancelarii Senatu na rok 2001, rozdział: Pozostała działalność (Opieka nad Polonią i Polakami za granicą), przedstawione przez Kancelarię Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2002;
- Informacja o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2001 roku część 03 - Kancelaria Senatu wykonaną przez Departament Budżetu Państwa Najwyższej Izby Kontroli, Warszawa maj 2002 r.

1. Dochody

W ustawie budżetowej na 2001 r. przewidziano dochody w wysokości 200 tys. zł, podczas gdy faktycznie zrealizowane wyniosły 281 tys. zł. Podobnie jak w latach poprzednich, zrealizowane dochody były wyższe od planowanych (o 40,5%).

Ta rozbieżność między planem a wykonaniem spowodowana była zwrotem nie wykorzystanych dotacji przez jednostki państwowe realizujące zadania zlecone w dziedzinie opieki nad Polonią i Polakami za granicą (64,7% kwoty zrealizowanych dochodów ogółem). Innymi pozycjami dochodów były:

- wypłaty odszkodowań komunikacyjnych,
- odszkodowania za skradziony sprzęt elektroniczny,
- rozliczenia środków przez senatorów IV kadencji,
- zwrot nadpłaconych składek ZUS,
- sprzedaż składników majątkowych itp.

Należy zaznaczyć, że dochody te ze względu na ich specyfikę i zmienność są trudne do przewidzenia na etapie sporządzania planu. W opinii NIK, w okresie sporządzania projektu budżetu nie występowały przesłanki do prognozowania wyższych dochodów z wymienionych źródeł.

Uzyskane przychody przekazane zostały w całości na rachunek bieżący właściwego urzędu skarbowego.

2. Wydatki ogółem

W ustawie budżetowej na 2001 r. ustalone zostały w części 03 - Kancelaria Senatu wydatki budżetowe w wysokości 125.545 tys. zł, w tym w rozdziale 75101: Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa w kwocie 74.905 tys. zł oraz w rozdziale 75195: Pozostała działalność (opieka nad Polonią i Polakami za granicą) w wysokości 50.640 tys. zł. W ciągu roku wydatki zostały zmniejszone o 1.720,0 tys. zł w rozdziale 75101, w związku ze zmianą zasad wynagradzania osób zaliczonych do tzw. "R-ki".

W sumie **zrealizowane w 2001 r. wydatki wyniosły 114.071,6 tys. zł**, tj. 92,1% budżetu po zmianach. Były one wyższe o 9,2% w porównaniu z 2000 r.

Podobnie jak w latach poprzednich, niższy był wskaźnik wykonania (w stosunku do budżetu po zmianach) wydatków rozdziału 75101, który wyniósł 89,0% , aniżeli rozdziału 75195 - 96,7%.

W okresie realizacji budżetu miało miejsce przeniesienie wydatków na kwotę 390 tys. zł w rozdziale 75101, które dotyczyły 5 paragrafów wydatków bieżących. Polegały one na dokonaniu wewnętrznych przesunięć między paragrafami klasyfikacji budżetowej - zmniejszeniu wydatków na rzecz osób fizycznych o 300 tys. zł oraz na krajowe podróże o 90 tys. zł, przy jednoczesnym zwiększeniu o tę samą kwotę wydatków na zakupy pozostałych usług, materiałów i wyposażenia oraz pomocy naukowych. Przeniesienie środków pomiędzy wymienionymi paragrafami dokonane zostało przy zachowaniu globalnej wielkości wydatków budżetowych i w ramach przysługujących Szefowi Kancelarii Senatu uprawnień.

Przesunięcie wydatków miało także miejsce w rozdziale 75195 na kwotę 1.940 tys. zł, co wynikało z konieczności zachowania zgodnego z klasyfikacją budżetową podziału środków na stowarzyszenia, fundacje i inne jednostki.

3. Uwagi do wykonania wydatków rozdziału 75101 - Urzędy naczelnych organów władzy i kontroli

W rozdziale tym zrealizowano wydatki w wysokości 65,105 tys. zł, co stanowi 86,9% wydatków wg ustawy budżetowej oraz 89% budżetu po zmianach. W strukturze wydatków największy udział miały wydatki zrealizowane w następujących pozycjach klasyfikacji budżetowej:

- wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi w wysokości 33.588,8 tys. zł,
- wydatki na zakup usług pozostałych - 4.752,0 tys. zł,
- różne wydatki na rzecz osób fizycznych - 3. 351,5 tys. zł,
- zakup materiałów i wyposażenia - 2.582,8 tys. zł,
- wydatki majątkowe - 1993,3 tys. zł.

Znaczące różnice między zrealizowanymi a zaplanowanymi (w ustawie budżetowej po zmianach) wydatkami miały miejsce w odniesieniu do takich pozycji jak:

- nagrody i wydatki osobowe nie zaliczone do wynagrodzeń - 25%,
- składki do organizacji międzynarodowych - 55,6%.

W przypadku nagród oraz składek do organizacji międzynarodowych różnice te dotyczą stosunkowo niskich kwot.

W ocenie NIK składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy, wpłaty na PFRON oraz zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych były odprowadzane terminowo.

Z wydatków majątkowych w tym rozdziale (wydatki na finansowanie inwestycji jednostek i zakładów budżetowych) największe kwoty przeznaczono na zakup systemu do głosowania w sali posiedzeń plenarnych, następnie na wykonanie systemu przeciwpożarowego, kopiarek do biur senatorskich, samochodu osobowego, komputerów, kabin palarni oraz instalacji telewizji przemysłowej. Z wydatków majątkowych w tym rozdziale (wydatki na finansowanie inwestycji jednostek i zakładów budżetowych) największe kwoty przeznaczono na zakup systemu do głosowania w sali posiedzeń plenarnych, następnie na wykonanie systemu przeciwpożarowego, kopiarek do biur senatorskich, samochodu osobowego, komputerów, kabin palarni oraz instalacji telewizji przemysłowej.

W ocenie NIK wydatki wynikały z uzasadnionych potrzeb Kancelarii Senatu RP, a wydatkowanie środków odbyło się zgodnie z ustawą o zamówieniach publicznych. Nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości w zakresie ewidencji wydatków i regulowaniu płatności wynikających ze zrealizowanych zamówień. Na

koniec 2001 r. w budżecie Kancelarii Senatu nie występowały zobowiązania wymagalne.

4. Uwagi do wykonania wydatków rozdziału 75195 - Pozostała działalność (Opieka nad Polonią i Polakami za granicą)

Z ogólnej kwoty przewidzianej w tym rozdziale w ustawie budżetowej w wysokości 50.640 tys. zł wydatkowano 48.967 tys. zł, tj. w 96,7%, co stanowi wzrost o 5,0% w stosunku do 2000 r. W ramach tych wydatków na dotacje i subwencje przeznaczono 29.219 tys. zł (98,6% planu), a na dotacje na zadania inwestycyjne - 19.247 tys. zł (94,0% planu).

Głównymi wykonawcami zadań zleczanych przez Kancelarię Senatu były, podobnie jak w latach poprzednich:

- Stowarzyszenie "Wspólnota Polska" na kwotę 43.043,7 tys. zł, z czego na zadania programowe wydatkowano 23.638 tys. zł oraz 19.405 tys. zł na zadania inwestycyjne;

- Fundacja "Pomoc Polakom na Wschodzie" na kwotę 4.295,3 tys. zł, z tego na zadania programowe wydatkowano 3.993,5 tys. zł, a na zadania inwestycyjne - 301,8 tys. zł;

- pozostałe jednostki nie zaliczone do sektora finansów publicznych na kwotę 1.627,8 tys. zł, (działalność programowa - 1.588,3 tys. zł, działalność inwestycyjna - 39,5 tys. zł).

Stowarzyszenie "Wspólnota Polska"

W ramach działalności programowej Stowarzyszenia "Wspólnota Polska" wydatkowane zostały środki na realizację siedmiu głównych programów, a mianowicie:

- oświatowo-educacyjnego,
- wspierania kultury w polonijnych środowiskach,
- wspierania działalności organizacji polonijnych,
- pomocy socjalnej,
- pomocy Polakom w Kazachstanie, na Syberii i Azji Środkowej (wraz z pomocą dla repatriantów),
- pracy z młodzieżą, krajoznawstwa, sportu i rekreacji,
- programu informacji polonijnej.

W 2001 r. zmieniły się zasady przyznawania dotacji w analizowanym rozdziale. Ogólna kwota dotacji jest dzielona przez Prezydium Senatu, a podstawą jej

przyznania jest właściwie złożony i udokumentowany wniosek. W opinii NIK sposób rozliczenia dotacji (sprawozdanie roczne przedstawiane jest w podziale na zadania podstawowe i jednostkowe, bez szczegółowego podziału na poszczególne imprezy) umożliwia jej przenoszenie. W tej sytuacji nie jest możliwe rozliczenie wszystkich imprez, a tym samym dotacja, która jest zadaniowa, staje się *de facto* dotacją podmiotową.

Działalność inwestycyjna Stowarzyszenia, podobnie jak w latach poprzednich, koncentrowała się na budowie, remontach, rozbudowie, zakupach Domów Polskich jak i szkół. W 2001 r. realizowanych były 47 zadań inwestycyjno-remontowych, a więc znacznie więcej niż w roku poprzedzającym (26). Zakończonych zostało aż 31 zadań, realizowanych poza granicami kraju, głównie na terenie b. ZSRR, w tym: na Ukrainie (14 zadań) oraz Litwie (5 zadań), Białorusi (3 zadania), po jednym zadaniu w Rosji, Łotwie, i Mołdowii, a ponadto w: Argentynie, Czechach, Francji. W kraju zakończono 3 zadania.

Pozostałe zadania są kontynuowane w 2002 r. i tylko dwa z nich (remont Biblioteki Polskiej w Paryżu oraz budowa Domu Polskiego w Kaliningradzie przewidziane są do realizacji również w 2003 r. Za zjawisko pozytywne uznać należy zmniejszenie się z roku na rok kontynuowanych zadań inwestycyjnych, co wskazuje na polepszenie współpracy z władzami lokalnymi i Związkami Polaków. Świadczy to ponadto o skróceniu terminu realizacji zamierzonych przedsięwzięć i większej koncentracji środków rzeczowo-finansowych.

W ramach działalności inwestycyjnej mieścił się również zakup obiektów lub lokali na siedziby polskich organizacji. Z przedstawionego sprawozdania (załącznik nr 3) nie wynika jednoznacznie, czy zrealizowany został zakup obiektu na Dom Polski we Lwowie oraz lokalu dla Centrum Kultury Polskiej w Tomsku.

Szczególnie pozytywnie ocenić należy akcje pomocy szkołom polskim na terenach byłego ZSRR, dzięki którym te placówki oświatowe mają realne szanse przetrwania i rozwoju.

Fundacja "Pomoc Polakom na Wschodzie"

Fundacja ta realizowała 9 państwowych zadań zleconych (o dwa więcej aniżeli w 2000 r.), a mianowicie:

- prasa polskojęzyczna na Wschodzie (program pomocy dla 43 tytułów prasowych, wobec 39 w 2000 r.);
- pomoc dla redakcji polskojęzycznych programów radiowych i telewizyjnych;

- opieka nad katedrami polonistyki i lektoratami języka polskiego;
- opieka nad szkółkami niedzielными;
- dokumentowanie śladów obecności polskiej na Wschodzie;
- promocja języka polskiego i kultury polskiej;
- wspieranie aktywności obywatelskiej środowisk polskich;
- wspieranie potrzeb religijnych środowisk polskich;
- media elektroniczne dla środowisk polskich na Wschodzie.

Na działalność programową Fundacja wydatkowała 3 933, 5 tys. zł, tj. 8,3% więcej niż w planie na 2001 r. oraz o 13,1% więcej aniżeli w 2000 r. Dotacja na zadania inwestycyjne wyniosła 301,8 tys. zł.

Pozostałe jednostki niepaństwowe

Wydatki pozostałych jednostek niepaństwowych na działalność programową zaplanowane zostały na 2 567,0 tys. zł, a faktycznie zrealizowane wyniosły 1 588,3 zł, tj. 61,9% zaplanowanych. Daje się zauważyć dużą różnicę pomiędzy zaplanowanymi wydatkami na zadania inwestycyjne tych jednostek (1 645,0 tys. zł) a zrealizowanymi - 39,5 tys. zł. Wynika z tego, że plan wydatków wykonany został tylko w 2,4%. Tak niski wskaźnik wykonania wymaga z pewnością wyjaśnienia, którego zabrakło w przedstawionych sprawozdaniach.

Zadania programowe realizowane przez te jednostki koncentrowały się na działalności wydawniczej, pomocy humanitarnej, organizacji wypoczynku letniego, działalności kulturalno-oświatowej, wspieraniu potrzeb religijnych środowisk polonijnych na terenie b. ZSRR.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, w Kancelarii Senatu prawidłowo sprawowany był nadzór nad wykonaniem budżetów podległych podmiotów. Zwiększeniu uległa częstotliwość kontroli ze strony Senatu, które przeprowadzane są co kwartał. Polepszeniu ulega sposób rozliczania dotacji i subwencji. Pewne zastrzeżenia dotyczą Stowarzyszenia "Wspólnota Polska", gdzie w sprawozdaniach podawana jest tylko wysokość nakładów według grup zadań, bez szczegółowego podziału na zadania jednostkowe.

Ogólnie NIK pozytywnie ocenia wykonanie budżetu państwa za 2001 r. w części 03 - Kancelaria Senatu.

Załącznik: 1 Tablica

Sporządziła: Małgorzata Dziubińska-Michalewicz

Tablica nr 1 Wydatki budżetowe Kancelarii Senatu w 2001 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2001 r.	Budżet po zmianach	Wykonanie 2001 r	4:3 w %
1	2	3	4	5
Ogółem część 03 - Kancelaria Senatu ,	125 545	123 825	114 072	92,1
z tego:				
- wydatki bieżące	102 542	100 822	92 332	91,6
- wydatki majątkowe	23 003	23 003	21 740	94,5
Rozdział 75101: Urzędy naczelnych organów władzy państw. i kontroli	74 05	73 185	65 105	89,0
z tego: Świadczenia na rzecz osób fizycznych	4 769	4 268	3 386	79,3
w tym: nagrody i wydatki osobowe nie zaliczone do wynagrodzeń	140	140	35	25
różne wydatki na rzecz osób fizycznych	4 629	4 128	3 351	81,2
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	68 138	66 919	59 726	89,3
Wynagrodzenia	34 102	32 842	29 397	89,5
w tym:				
wynagrodzenia osobowe pracowników	33 088	31 826	28 443	89,4
dodatkowe wynagrodzenie roczne	1014	1014	954	94,1
pochodne od wynagrodzeń	5 475	5 216	4 192	80,4
odpis na fundusz socjalny	268	268	255	95,1
zakup towarów i usług	14 433	14 733	12 639	85,8
składki do organizacji międzynarod.	18	18	10	55,6
pozostałe wydatki	13 842	13 842	13 233	95,6
Wydatki majątkowe	1 998	1 998	1 993	99,7
Rozdział 75195: Pozostała działalność (opieka nad Polonią i Polakami za granicą	50 640	50 640	48 967	96,7
z tego:				
Dotacje (bez inwestycyjnych) i subwencje	29 635	29 635	29 220	98,6
Wydatki majątkowe	21 005	21 005	19 747	94,0

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Kancelarii Senatu w roku 2001, Kancelaria Senatu, Warszawa 2002, s.14.